

Lähetäjä: [Muhonen Riitta Lapin hyvinvointialue](#)
Aihe: Aluehallituksen kokoustiedote 11.5.2026
Päivämäärä: maanantai 11. toukokuuta 2026 17:35:50

Hei!

Alla on Lapin aluehallituksen kokoustiedote 11.5.2026 pidetystä kokouksesta.

Aluehallituksen esittämä taloussuunnitelma perustuu toimenpiteisiin, jotka vaikuttaisivat palvelujen saatavuuteen mahdollisimman vähän

Aluehallitus esittää aluevaltuustolle, että aluevaltuusto hyväksyisi taloussuunnitelman vuosille 2026-2030. Aluehallitus esittää myös, että taloussuunnitelman toimenpiteiden lisäksi etsitään vielä uusia keinoja alentaa kustannuksia ja lisätä tuloja, ja että suunnitelmaa päivitetään valtion päätösten ja muiden muutosten vaatimalla tavalla. Aluevaltuusto käsittelee taloussuunnitelmaa maanantaina 18. toukokuuta.

Alijäämät katettaisiin vuoteen 2034 mennessä

Inflaatio, palkankorotukset, ikääntyneiden määrän lisääntyminen ja muu palveluntarpeen kasvu nostavat kustannuksia. Viime vuonna talousarvion 2026 yhteydessä hyväksytyjen sekä nyt taloussuunnitelmassa esitettävien säästötoimien yhteismäärä vuosina 2026-2030 on lähes sata miljoonaa euroa.

Hyvinvointialueella on noin 170 miljoonaa kertyneitä alijäämiä. Lapin hyvinvointialueen valtionrahoitus pienenee vuosina 2027-2030 yhteensä 94 miljoonaa euroa viime vuoden lopussa julkaistuihin ennakkotietoihin verrattuna. Vielä kovempia leikkauksia valtionrahoitukseen on mahdollisesti odotettavissa. Rahoitusleikkauksien vuoksi hyvinvointialue arvioi pystyvänsä kattamaan alijäämät vasta vuonna 2034.

Monet tutut säästötoimet jatkuvat

Taloussuunnitelma on päätöksentekoa ohjaava asiakirja, ja uusista säästötoimista päätetään vielä erikseen joko osana vuosittaisia talousarvioita tai erillisinä päätöksinä. Toisaalta laskelmissa on mukana monia toimenpiteitä, joista on jo päätetty. Esimerkiksi vuodeosastoverkon supistamisesta on päätetty, mutta tulokset alkavat näkyä taloudessa vasta toimeenpanon jälkeen.

Koko hyvinvointialuetta koskevia toimia ovat muun muassa liikunta- ja kulttuurietuuksien lakkauttaminen täksi vuodeksi sekä tälle vuodelle jo päätetyt lomautukset. Henkilöstöä myös kannustetaan pitämään vanhoja kertyneitä lomiam pois, sillä niin sanottu lomapalkkavelka huonontaa taloustulosta. Kaikissa palveluissa on tavoite siirtää painopistettä pois kalliista ja raskaista palveluista ennaltaehkäiseviin ja perustason palveluihin. Henkilöstökuluissa säästetään muun

muassa työvuorosuunnittelua ja työntekijöiden sijoittelua kehittämällä ja vuokratyövoimaa vähentämällä.

Ikääntyneiden palvelut haluaa kehittää kotiin tarjottavia palveluja ja kevyitä asumispalveluja. Jos ikäihmisten päivätoiminta muutettaisiin etätoiminnaksi, sitä voitaisiin tarjota jatkossa yhdenvertaisemmin kaikille paikkakunnille. Lyhytaikainen ympärivuorokautinen palveluasuminen on jatkossa mahdollista myös palvelusetelillä. Muonion Marjapaikka ja Sodankylän Nutukas suljetaan, kun se on asukkaiden kannalta mahdollista. Etäkotihoitoon osuutta lisätään asiakkaille, joille etäkäynnit parhaiten sopivat.

Lasten, nuorten, perheiden ja vammaisten palveluissa lisätään tukihenkilötoiminnan, lapsiperheiden kotipalvelun ja perhehoidon omaa palvelutuotantoa. Perustason palveluita vahvistamalla mahdollistetaan asiakkaalle varhainen tuki ja siten vähennetään raskaampien palveluiden tarvetta. Vastuualue kehittää asiakkaiden tuen tarpeen arviointia ja yhteistyötä monitarpeisten asiakkaiden palvelemiseksi ja sujuvien palveluketjujen rakentamiseksi. Tornioon perustetaan oma lastensuojelun sijaishuoltoyksikkö, ja vammaispalveluissa Kanervakodin palvelut korvataan ostopalveluilla.

Sote-keskuspalveluissa säästöjä tuovat laboratoriokäytäntöjen yhtenäistäminen, hoitotarvikejakelun keskittäminen, virka-ajan ulkopuolisen lääkäreiden kiirevastaanoton supistaminen, DigiLaphan käytön lisääminen sekä vuodeosastoverkon supistaminen aiempien päätösten mukaisesti. Ostopalveluja vähennetään muun muassa hampaiden oikomishoidoissa, kuntoutuspalveluissa ja mielenterveys- ja riippuvuuspalveluissa. Keminmaan, Tervolan, Posion ja Mehiläinen Länsi-Pohjan perusterveydenhuollon ostopalvelusopimuksia ei jatketa nykyisten sopimusten päättyessä.

Erikoissairaanhoidon laskelmien ja säästösuunnitelmien tekemistä haittaa Länsi-Pohjan sairaalan profiilin päätösten keskeneräisyys. Säästöjä tuovat kuitenkin Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueelta ostettavien palvelujen vähentäminen, Mehiläinen Länsi-Pohja -sopimuksen päättyminen ja Lapin keskussairaalan toiminnan tehostaminen esimerkiksi erikoissairaanhoidon osastopaikkoja vähentämällä.

Tukipalvelut aikoo hyödyntää digitalisaatiota muun muassa tekstinkäsittelyssä, laskutuksessa ja sisäisessä asiakaspalvelussa. Tietohallinto järjestetään yhdessä Pohteen kanssa ja samalla selvitetään muita yhteistyömahdollisuuksia pohjoisten hyvinvointialueiden kanssa. Lakkautettujen yksiköiden ja Muurolan sairaalakiinteistön myynnin myötä toimitilakustannukset pienenevät. Laitoshuollon työmitoituksia tarkistetaan. Lisäksi ainakin kiinteistö- ja tilapalvelujen, lääkintälaitesuollon, laitoshuollon ja ravitsemuspalvelujen osalta selvitetään kustannustehokkaampia järjestämistapoja.

Pelastus- ja ensihoitopalvelujen toimiala aikoo karsia kuluja toimintatapoja ja suunnittelua tehostamalla, korottamalla toiminnasta perittäviä maksuja

vastaamaan kustannuksia, muuttamalla korjaamotoimintaa omaksi toiminnaksi sekä parantamalla valmiuden säätelyä riskiperusteisesti.

Investointien kokonaismäärää täytyy karsia. Hyvinvointialueen omat varat riittäisivät nykyisiin lainalyhennyksiin sekä tavallisiin kalustohankintoihin ja peruskorjausmenoihin, mutta tietojärjestelmä- ja rakentamisinvestointeihin täytyisi ottaa lainaa.

Arviointiryhmä arvioi, onko suunnitelma riittävä

Taloussuunnitelman tekoa on vaatinut valtion asettama arviointiryhmä. Kesäkuussa toimikautensa lopuksi arviointiryhmä ottaa kantaa, onko Lapilla edellytyksiä jatkaa itsenäisenä hyvinvointialueena. Arviointiryhmä voi esittää esimerkiksi aluejakoselvityksen tai uuden arviointimenettelyn aloittamista.

Länsi-Pohjan sairaalan palveluvalikoimaa koskeva päätös uudestaan aluevaltuustoon: Aluehallitus esittää arviointiryhmän esityksen hyväksymistä

Lapin hyvinvointialueen aluehallitus esittää aluevaltuustolle, että aluevaltuusto päättäisi kumota Länsi-Pohjan sairaalan palveluprofiilia koskevan maaliskuisen päätöksensä. Aluevaltuusto päätti tuolloin, että palveluja ei supisteta valtion asettaman arviointiryhmän vaatimalla tavalla, vaan sairaalan henkilöstön keskuudesta nousseen mallin mukaisesti.

Aluehallitus esittää, että aluevaltuusto käsittelisi asian uudelleen ja hyväksyisi arviointiryhmän tarkennetut toimenpide-ehdotukset. Päätökset syntyvät äänestyksen jälkeen.

Arviointiryhmä vaatii, että erikoissairaanhoidon ylitarjonta ja ylikäyttö purettaisiin rajaamalla Länsi-Pohjan sairaalan erikoissairaanhoidon palvelut niihin palveluihin, joiden tarjoaminen olisi taloudellisesti ja toiminnallisesti perusteltua. Käytännössä Länsi-Pohjan sairaalan palveluprofiili pitäisi muuttaa vastaamaan arviointiryhmän aiemmin esittämää ja virkajohdon valmistelemaa vaihtoehtoa.

Erikoissairaanhoidon toimintojen taloudellisuutta ja toimivuutta arvioitaisiin jatkossakin säännöllisesti.

Arviointiryhmän vaativan muutoksen jälkeen Länsi-Pohjan sairaalassa ei olisi kirurgista eikä konservatiivista tehovalvontaa. Päiväkirurginen toiminta rajattaisiin toimenpiteisiin, jotka eivät edellytä ympärivuorokautista hoitoa tai seurantaa. Anestesiatoiminta olisi vain virka-aikaista, eikä sairaalassa olisi toimintaa, joka edellyttäisi anestesiapäivystystä, -varallaoloa tai -hälytystyötä.

Muutokset toimeenpantaisiin vuoden loppuun mennessä. Samalla

erikoissairaanhoidossa siirryttäisiin yhteen, koko hyvinvointialueen kattavaan erikoisalakohtaiseen johtamismalliin.

Aluehallituksen mielestä ministeriön valitus on perusteltu

Valtiovarainministeriö on tehnyt aluevaltuuston maaliskuisesta päätöksestä valituksen hallinto-oikeuteen, sillä lain mukaan aluevaltuusto ei voi tehdä päätöksiä, jotka ovat ristiriidassa arviointiryhmän toimenpide-ehdotusten kanssa. Aluehallitus totesi omana kantanaan, että valtiovarainministeriön valitus on aiheellinen ja esittää aluevaltuustolle, että se toteaisi samoin. Aluehallituksen mukaan hallinto-oikeuden tulisi hyväksyä ministeriön valitus, ellei aluevaltuusto itse kumoa päätöstä. Päätökset syntyivät äänestyksen jälkeen.

Valtiovarainministeriön mukaan aluevaltuusto on ylittänyt toimivaltansa arviointimenettelyn aikana, päätös ei perustu riittäviin selvityksiin ja on taloudellisesti kestämaton. Päätös jatkaa Länsi-Pohjan erikoissairaanhoidon yliresursointia ja vaarantaa perusterveydenhuollon ja ennaltaehkäisyyn riittävän resursoinnin. Siksi päätös vaarantaa yhdenvertaiset palvelut ja rikkoo perustuslain mukaisia palvelujen turvaamisvelvoitteita.

Muita päätöksiä

Hylättiin johtavan controllerin ja controllerin virkojen perustamista koskeva valitus. Valitus koski englannin kielestä tulevia nimikkeitä, ei tehtävien perustamista.

Esitetään aluevaltuustolle, että aluevaltuusto toteaisi Marjo Hautalan menettäneen vaalikelpoisuutensa varavaltuutetun ja tarkastuslautakunnan varajäsenen tehtäviin. Hautala on ilmoittanut muuttaneensa pois Lapin vaalipiiristä. Uuden varavaltuutetun määräämisestä päättää aluevaalilautakunta, ja uuden tarkastuslautakunnan varajäsenen valinnasta päättää aluevaltuusto.

Käsiteltiin uudelleen vuosien 2026-2029 hyvinvointi- ja turvallisuussuunnitelma, sillä aiemmassa asiakirjassa oli tekninen virhe ja yksi lause puuttui. Aluehallitus esittää, että aluevaltuusto hyväksyisi hyvinvointi- ja turvallisuussuunnitelman.

Päätettiin ohjeistaa Lappica Oy:n hallitusta, että se voi hyväksyä yhtiön palveluverkon laajentamissuunnitelmat.

Merkittiin tiedoksi valtiovarainministeriön lausuntopyyntö, joka koskee luottamushenkilöiden toimimista yhtä aikaa useilla hallinnon tasoilla.

Merkittiin tiedoksi saamen kielen lautakunnan, vanhusneuvoston, vammaisneuvoston ja nuorisovaltuuston lausunnot hyvinvointialuestrategiaan, palvelujen järjestämishjelmaan ja palvelustrategiaan esitettävistä muutoksista. Tehtiin asiakirjoihin saamen kielen lautakunnan esittämät muutokset. Esitetään aluevaltuustolle, että aluevaltuusto hyväksyisi asiakirjoihin tehtävät muutokset tässä vaiheessa taloussuunnitelman pohjaksi. Strategisten asiakirjojen muutostyötä jatketaan syksyllä, jolloin mahdollistetaan eri tahojen laajemmat

osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuudet.

Päätettiin antaa sosiaali- ja terveysministeriölle selvitys hyvinvointialueen sosiaali- ja terveydenhuollon ja talouden tilasta. Valtioneuvosto pyytää selvityksiä kaikilta hyvinvointialueilta ja hyödyntää selvityksiä omassa toiminnassaan.

Merkittiin tiedoksi tammi-maaliskuun osavuosikatsaus. Tämän hetken tilanteen perusteella tänä vuonna syntyisi noin 15 miljoonaa ylijäämää, kun vielä viimeisin talousarvio osoitti noin 3 miljoonan alijäämää. Aluehallitus esittää aluevaltuustolle, että aluevaltuusto merkitsisi tiedokseen osavuosikatsauksen sekä taloustilanteen positiivisen kehityksen.

Lisätietoja:

aluehallituksen puheenjohtaja Timo Peisa, timo.peisa.lh@lapha.fi, 040 8410 311
hyvinvointialuejohtaja Jari Jokela, jari.jokela@lapha.fi, 040 5323 998

Riitta Muhonen
viestintäjohtaja
Lapin hyvinvointialue
040 524 5270
riitta.muhonen@lapha.fi
lapha.fi